

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/82541>

Please be advised that this information was generated on 2019-02-22 and may be subject to change.

FOTO'S: JAN VAN DUPPEN

Spree en de Muur. Dit is uitgegroeid tot de strandbar *Oststrand*, compleet met fijn zand, exotische cocktails, relaxte muziek en palm-bomen. Tijdens zomerse dagen zitten Berlijners en toeristen op strandstoelen en kijken uit over de Spree. De exploitant heeft een tijdelijk huurcontract afgesloten met de eigenaar van de grond en onlangs zijn de muurschilderingen en de Muur gerenoveerd. •

Jan Duppen is master student stadsgeografie aan de Universiteit Utrecht. Zijn thesis gaat over het informele gebruik van verlaten plekken in Berlijn. Voor meer verhalen en foto's uit Berlijn: <http://janinberlin.blogspot.com/>

De route langs de *Berliner Mauerweg* is gratis te downloaden op: www1.adfc.de, klik op ADFC-ReisenPLUS / Deutschland / Alle Routen / 15. Berliner Mauerweg

Bronnen

- Cupers, K. & M. Miessen 2002. *Spaces of uncertainty*. Verlag Müller + Busmann, Wuppertal.
- 'Der Kreuzberger Guerilla-Garten'. *Frankfurter Allgemeine Sonntagszeitung*, 21 maart 2007.
- Klausmeier, A. & L. Schmidt 2004. *Mauerreste – Mauerspuren*. Westkreuz-Verlag, Berlin.
- Ladd, B. 1997. *The Ghosts of Berlin: Confronting German History in the Urban Landscape*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Overmeyer, K., e.a. 2007. *Urban Pioneers – Temporary Use and Urban Development Berlin*. Senatsverwaltung für Stadtentwicklung Berlin and Jovis Verlag GmbH, Berlin.
- Zerbe, S., e.a. 2003. Biodiversity in Berlin and its potential for nature conservation. *Landscape and Urban Planning* 62: 139-148.

Jachtseizoen

Het is herfst. Het jachtseizoen is in volle gang. Balkenende jaagt op het baantje van president van de EU en Brussel jaagt op interessante kandidaten voor de Commissie. Intussen vallen banken als eikels van de boom, jagen de vele crisiswerklozen op een nieuwe baan en jaagt het volk op de maatpakken die handelen in bonnetjes en bonussen. Dirk Scheringa, ooit een overmoedige bankrover en premiejager, is intussen zelf aangeschoten wild. Nijpels, Zalm en Wellink zijn het volgende doelwit maar zij duiken voorlopig weg in het bos dat Wouter heet. Dat de staatssecretaris van de nationale Financiën ook nog Jan-Kees de Jager heet is natuurlijk slechts toeval.

Een enkeling durft in dit jachtseizoen zelfs te vragen wat de koningin ons eigenlijk kost. En of AOW'ers straks nog wel te betalen zijn. Maar dit alles wordt zoals gewoonlijk overtroffen door de Partij Voor Verongelijken (PVV) van Wilders. Zijn Partij Voor Vernedering sloot zich aan bij het jachtseizoen door aan de regering te vragen wat een migrant eigenlijk kost. Want de migrant, hij/zij niet van hier, is een gemakkelijk jachtdoelwit voor het ronder maken van de eigen onderbuik. Ofwel, hoe duur is een Chinees? De vraag 'wat kost een mens' lijkt op het eerste gezicht een vraag die past bij slavernij. Toch is de vraag slechts een extreme uitvergroting van een bestaande hyperkapitalistische praktijk. Want het mag dan ridicul lijken om mensen louter te zien als verlies- en winstpost en

een land te zien als een bedrijf, het beprijzen van mensen is al lang de kern van ons systeem. We zijn het volstrekt vanzelfsprekend gaan vinden dat de arbeid van mensen als product wordt verhandeld op een markt, de arbeidsmarkt. De mens wordt opgevat als *human capital*, dat aanwezig is als een voorraad, de *human resources*.

De mens is voor de mens een wolf geworden

En in het personeelsbeleid, veelzeggend *human resource management* genoemd, rekenen we mensen af op hun prestaties voor de organisatie. Talent, of het nu voetballers of managers zijn, wordt *gescout* en afdankers worden 'verkocht'. Je moet jezelf verkopen, in de markt zetten. En dus wordt er flink gejaagd op mensen. *Head hunting* is niet voor niets de best verdienende bedrijfsbranche in onze samenleving. De klopjacht van de PVV op de 'niet-westerse migrant', maar dan om hem/haar buiten te houden, past in deze ideologie.

Nu we er zo lustig op los jagen deze herfst zou het verleidelijk kunnen zijn om in plaats van alleen verdediging te zoeken tegen de hagelgeschoten van de PVV, ook zelf eens onsmakelijk te gaan jagen. Bijvoorbeeld door de tegenvraag te stellen wat Wilders ons eigenlijk kost. Maar terugschieten is te makkelijk. Daarvoor is de kwestie te fundamenteel. Want het is er in de hetze van dit jachtseizoen dus van gekomen dat de politiek uit gebrek aan medemenselijkheid en solidariteit naar de kostprijs van een mens gaat vragen. Het gevolg is een Hobbesiaanse paradox waarin we jagen op mensen om onze manier van samenleven te beschermen, waardoor juist dat verloren gaat, ons *samenleven*. Deze herfst is de mens voor de mens een wolf geworden. •